

Sjangerskolen

3

TEMA

Lyrikk

Utvalgte bøker
og
formidlingstips

Velkommen til Sjangerskolen!

Sjangerskolen gir deg som bibliotekansatt verktøy for å formidle ulike sjangre på biblioteket. Her kombinerer vi digitale sjangerforedrag med formidlingstips fra bibliotekansatte. Foredragene finner du på bibliotekutvikling.no. Se etter e-læring i menyen til venstre.

Denne brosjyren handler om lyrikk. Det er en sjanger som blir mye lest og mye delt. Allikevel vil noen tenke at lyrikk er en utilgjengelig sjanger. Det er ikke sant - det gjelder bare å finne riktig bok!

I brosjyren har vi samlet noen av bøkene som blir nevnt i foredraget. Kanskje finner du en bok som passer for deg? Hvis du vil bli bedre kjent med sjangeren anbefaler vi at du leser eller hurtigleser bøkene.

Vi håper brosjyren og det digitale kurset vil bli en ressurs for deg når du skal formidle lyrikk på biblioteket!

Takk til Deichman for at vi fikk bruke noen av deres bokbeskrivelser.

Kjeller, desember 2019

Vennlig hilsen

Drifa Gudmundsdottir og Vanja Øyrås

Fylkesbiblioteket i Akershus

Innhold

Sjangerekspert: Cathrine Strøm	4-5
Ut av boka og inn igjen	6-7
Ordlyd og dialekter	8-9
Formidler: Victoria Kielland	10-11
Natur og økokritikk	12-13
Tid, sannhet og hukommelse	14-15
Formidler: Stian Johansen	16-17
Vandretstillinger	18-19
Søsterskap	20-21
Formidler: Sigrid Nesland	22-23
Identitet, slekt, migrasjon	24-25
Stedet	26-27
Formidler: Oddmund Kårevik	28-29
Alene sammen	30-31
Døden og det nye livet	32-33
Grensesprengende øyeblikk	34-35

Drifa Gudmundsdottir og Vanja Øyrås Foto: Ingvil Skeie Ljones/Akershus fylkeskommune

CATHRINE STRØM
SJANGEREKSPERT

Sjangerekspert Cathrine Strøm

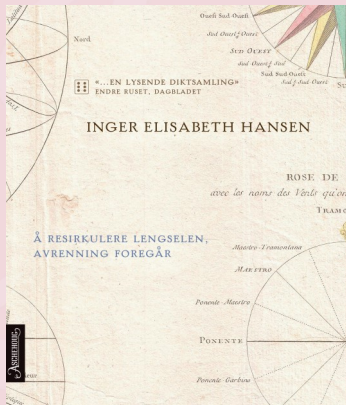
Vår sjangerekspert for lyrikk er Cathrine Strøm. Hun har jobbet med lyrikkformidling i mange år. Takket være Strøm har publikum fått møte lyrikken gjennom tidsskrifter og festivaler. Til daglig jobber hun ved Lillehammer bibliotek og Litteraturhus Lillehammer.

I sjangerforedraget gir Strøm en oversikt over lyrikksjangeren. Fokuset ligger på nye utgivelser som havner innenfor kulturfondsordningene. Det betyr at de fleste av bøkene står allerede i hylla på bibliotekene og venter på å finne sin leser.

Med utgangspunkt i elleve kategorier, gir Strøm oss et innblikk i sjangerens bredde. Kategoriene og tilhørende nøkkeltitler har vi samlet i denne brosjyren. Du finner foredraget under fanen for e-læring på bibliotekutvikling.no.

Foto: Morten A. Strøksnes

Å resirkulere lengselen, avrenning foregår

Inger Elisabeth Hansen

–
Inger Elisabeth Hansen fikk kritikerprisen for boka *Å resirkulere lengselen, avrenning foregår*. Boka retter blikket mot tegn på krise i vår tid, både når det gjelder klima og arts mangfold. Den handler også om kulturhistorie og tap av verdensarven, på grunn av menneskelig rasering og uforstand. Dette er en akutt politisk bok, og det er en akutt poetisk bok. Den mister aldri kontakt med sangen, mytene og vår sivilisasjons små og store fortellinger.

«En av tiårets beste bøker», sier Cathrine Strøm.

Aschehoug, 2015

56 sider

Historien om Mor Godhjerta

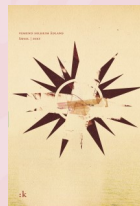
Kaja Schjerven Mollerin

–
Kan man skrive en hel bok om en diktsamling?

Historien om Mor Godhjerta handler om den kjente diktsamlingen til Jan Erik Vold *Mor Godhertas glade versjon*. Ja, Mollerin undersøker om forfatterens arkiv fra denne tiden kan kaste nytt lys over diktene. Hun lykkes med å levendegjøre den verden som verket vokste ut ifra, og boka blir like mye en nylesning som et tids- og kunstnerportrett.

Gyldendal, 2019

228 sider

Årsol

Vemund Solheim Ådland

–
Cathrine sier: «Ingen skriver som ham! Les denne og gjenoppdag språket!»

Diktene sirkler rundt det konkrete og nære. Kroppen, kroppslige funksjoner og mellommenneskelige relasjoner. Det er musikalskt og poetisk. Musikalsk, fordi diktene er preget av lyd, klang og rytme. Poetisk, fordi klanglighetene mellom ordene skaper nye og uventede bilder. Bilder som går rett i sansene. Med en særlig original og elegant stemme åpner Ådland språket for oss.

Kolon forlag, 2019

132 sider

Ut av boka og inn igjen

Den første kategorien er *ut av boka og inn igjen*. Poesien har funnet veien til leserne gjennom nye medium de siste årene. Et eksempel på dette er *Ren poesi*, som startet som en konto på Instagram.

Et annet sted hvor et stort publikum møter poesien i dag er på scenen gjennom opplesninger, festivaler, spoken word, slam-poesi med mer.

Jordsjukantologien

Stein Torleif Bjella

—

Jordsjukantologien handler om jord: grådighet etter mer jord, salg av jord og tap av jord man mener man har hatt rett på. Men det handler også om hvordan eiesyken kan gripe inn i kjærligheten og mellommenneskelige relasjoner. Her møter vi flere karakterer som strever, og bygdelivet er portrettert på godt og vondt med nattsvalt humor.

Musiker Stein Torleif Bjella har nådd ut til et bredt publikum med sine korthugde dikt om «jordsjuka».

Oktober, 2017

66 sider

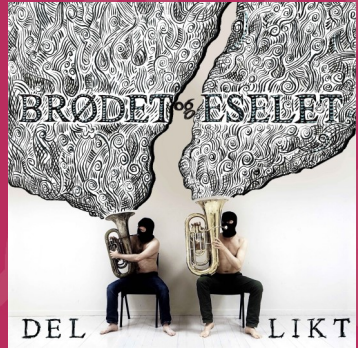
Norsk pop-poesi

Mona B. Riise

– NRK-profilen Mona B. Riise har samlet utdrag fra en del av nyere pop, rock og rap i denne boka. Her finner du tekster fra gutta i

Karpe, Michael Krohn fra Raga Rockers, Frida Ånnevik og Odd Nordstoga, Lars Vaular og mange flere. Boka inneholder også samtaler med låtskriverne.

Pax, 2018
178 sider

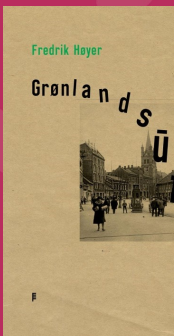

Del Likt : epos + sanger

Gunnar Wærness, Henrik Skotte

– Poet Gunnar Wærness og musiker og kunstner Henrik Skotte utgjør til sammen performance-duoen *Brødet og Eselet*. På scenen har de et uttrykk som blander poesi, revyteater og punk. Diktsamlingen deres *Del likt* er en skriftlig utgave av forestillingene deres, med collager med bilder og tegninger. Boka er rølpete med et tydelig politisk budskap og et persongalleri rikt på skurker og helter.

Oktober, 2017
ca.100 sider

Grønlandsutraen

Fredrik Høyer

– Fredrik Høyer gjør diktstønt som er imponerende lange. *Grønlandsutraen* med undertittel: Diktsyklus ment for høytlesning, er blitt satt opp som forestilling på Nationaltheatret. Der har den gått for fulle hus i tre omganger. Dette er skjeve og «nedpå»

dikt, med et gladnegativt blikk på vår tid, våre vaner og uvaner, og våre klønete forsøk på å omgås våre medmennesker.

Fanfare, 2016
74 sider

Ordlyd og dialekter

Dialekter har vært en trend i norsk poesi i lang tid, og det kommer stadig nye, gode stemmer til.

Gunnar Wærness skriver på bokmål, men får du sjansen så må du høre ham lese. For selv om diktene er skrevet på bokmål så leser han gjerne på et syngende trøndersk.

Venn med alle

Gunnar Wærness

–

Gunnar Wærness bruker symboler fra Bibelen, Lenin og Mikke Mus i *Venn med alle*. Det er en samling med billedrike og gripende dikt, hvor man får følelsen av å være inne i noe bibelsk, mytisk og eventyraktig på en og samme tid. Boka bryter grenser mellom kategorier, og er leken og oppfinnsom.

Venn med alle ble nominert til Brageprisen og Kritikerprisen i 2018.

Oktober, 2018
108 sider

Lenis plassar

Øyvind Rimbereid

—
Leni er borte. Er det av fri vilje eller har noe skjedd? I drømmer og gjennom samtaler prøver fortelleren å finne ut hva som har skjedd med den gravide kona. På klingende stavangerdialekt skriver den prisbelønte lyrikeren nok et verk med slagkraft. For ikke bare er dette en bok om savn, kjærlighet og usikkerhet, men boka har også politiske undertoner.

Gyldendal, 2017
96 sider

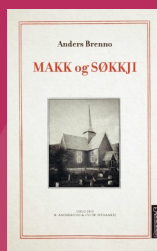
Um sakne springe blome

Catherine Blaavinge
Bjørnevog

—
Bjørnevog mista språket som nybakt mor og måtte finne det på nytt. Resultatet er en bok med sterkt lyrisk språk, hvor gammel-norsk møter ulike dialekter.

Diktene spiller på eventyret om Kvitebjørn kong Valemon, hvor kvinnen ofrer barna sine for å se mannen igjen. I en språkdrakt som er nær norrøn, og suggererende rytmisk, følger vi en kvinne som håper og sørger og bysser og luller.

Samlaget, 2016
136 sider

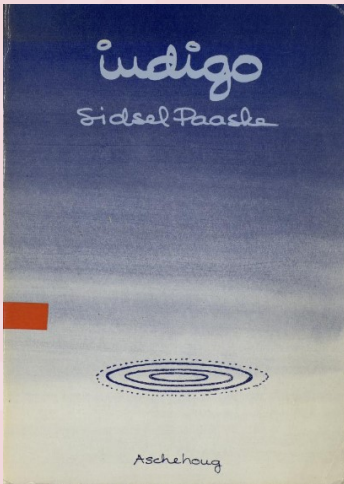
Makk og søkkji

Anders Brenno

—
En diktsamling om tidens gang og livets forgjengelighet. *Makk og søkkji* er skrevet på valdresdialekt og handlingen kretser rundt stedet Valdres. Jeg'et i diktene er både jord-

bundet og himmelvendt, og tar for seg de store temaene som kjærligheten, døden og gudstro. En eksperimentell diktsamling med et friskt og troverdig billedspråk.

Aschehoug, 2019
72 sider

Indigo

Sidsel Paaske

–
Søker man på internett etter Sidsel Paaske, dukker navnet hennes opp i en rekke ulike kulturelle sammenhenger. Hun var utdannet billedkunstner, men jobbet uavhengig av form. *Indigo* er et omfattende arbeid som kombinerer bilder og lyrikk. Tekstene er lekne, og forteller om et du og jeg og en kjærlighet som er forbi. Tekstene er malt på sidene i blått, og forsiden har hun malt selv.

De siste årene har det oppstått en fornyet interesse for Paaske i Norge og internasjonalt. Kanskje kan vi håpe på en nyttigivelse snart?

Aschehoug, 1979

59 sider

Happy Sally

Sara Stridsberg

–
Happy Sally er Stridsbergs debutbok. Den jobber i mange lag på samme tid. Den tar utgangspunkt i et

historisk liv: Sally Bauer som ble den første skandinav som svømte over Den engelske kanal. Mange år etter møter vi Ellen. Hun vil gjenta bragden, men er det mulig? I boka er det hopp, gjenta-gelser og mellomrom som vi kjenner igjen fra lyrikken. Det er lite tekst, det går fort å lese, men boka er full av tung metaforikk.

Aschehoug, 2015
197 sider

Mördarens mamma

Ida Linde

–
Kan man skrive en spenning- og kjærlighetsroman som flørter med lyrikken? *Mördarens mamma* er

nettopp en slik sjangerhybrid. Den handler om å være mammaen til en morder. Hun elsker sønnen sin og kan ikke slutte med det. Men grensen mellom mor og sønn er underlig flytende. Boka er full av poetiske metaforer og allusjoner, og minner på mange måter om lyrikk.

Nordstedt, 2018

155 sider

Språk: Svensk

Formidlingstips fra Victoria Kielland

Det er ikke slik at folk ikke leser lyrikk. Ofte lånes det ut lyrikk når noen er død, eller er i en sorgtilstand. Da kjenner man kanskje at språket ikke strekker til. Men for oss som leser lyrikk hele året, eller hele livet, er det klart vi ønsker at flere skal bli kjent med hele repertoaret av hva lyrikk kan være.

En viktig forutsetning for å formidle lyrikk er å lese lyrikk. For noen vil denne måten å lese på virke fremmed. Da kan det være lurt å bruke kollegaene for å snakke om det man leser. Sammen kan man finne innganger for å forstå boka. Det er inngangene, like mye som boka, vi kan formidle til leserne.

Lyrikken er en annen type leseopplevelse enn romanen. Kanskje kan vi si at den er mer som en tilstand enn en fortelling? Det å lese romaner som bruker virkemidler vi kjenner fra lyrikken, kan være en fin måte å bli kjent med å lese på denne måten. Det kan handle om gjentakelser, vers, refrenger, eller hvordan teksten er satt opp på siden.

I møte mellom disse sjangrene kan det oppstå nye rom i leseren. Det kan gi et grunnlag for å komme nærmere lyrikken.

Om meg:

Forfatter og ansatt ved Nasjonalbiblioteket. Jobber med arrangementer og omvisninger.

Hvordan leser du?

Jeg leser mye av de samme bøkene igjen og igjen. Jeg er nok litt stuck i den nordiske samtidslitteraturen. Men jeg beveger meg langsomt fremover i ukjent terreng. Trøsten er jo at det alltid er uendelig med bøker der ute, alltid noe nytt, noe man ikke visste eksisterte, på andre siden av kloden og rett ved siden av deg. Min venninne som er filosof sa til meg en gang at 'verden er ikke bare det du hittil har sett' - og det syns jeg også er ganske treffende for mitt syn på litteraturen og måten jeg leser på.

En bokkarakter du aldri glemmer?

Diva, hovedpersonen til Monika Fagerholms bok ved samme navn.

Natur og økokritikk

Naturen har alltid vært viktig i poesien. Ofte som et speil for det indre i mennesket. Men nå som balansen forrykkes, skjer det også noe i hvordan naturen skrives om og inn i poesien. Det har kommet en frykt for hva slags verden vi vil etterlate oss.

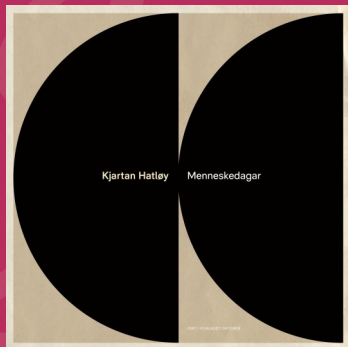

Med øksene dei haustar inn

Sigmund Løvåsen

Sigmund Løvåsen skriver med stor kunnskap om naturen. Her kombineres innsikt i skogdrift og arealpleie med lavmælte dikt om familie og dyr. Løvåsen trekker opp lange linjer i tid og rom. Forfedrenes og etterkommernes erfaringer veves sammen, gjennom bilder på trær og dyr som har forflyttet seg i landskapet. Gjennom diktene til Løvåsen blir vi minnet om vår plass i naturen, og hvor mye naturen og menneskene påvirker hverandre.

Samlaget, 2018
77 sider

Menneskedagar

Kjartan Hatløy

—
Kjartan Hatløy er kjent for sine naturdikt, og i *Menneskedagar* har han vendt blikket mot den menneskelige naturen i det moderne samfunnet. Diktene kretser blant annet rundt mobiltelefonen og hvilken plass den har fått i livene våre.

Kjartan Hatløy ble i 2012 nominert til Brageprisen, og i 2017 kom den tyske filmskaperen Frank Wierke med en film om ham.

Oktober, 2018
70 sider

og når det blir lyst blir det helt fantastisk

Kristin Berget

—
Menneskets fødsel og jordas tilblivelse er de gjennomgående temaene i denne flotte samlingen. Berget beskriver et

mørkt univers; ubehagelig, men dypt fascinerende på samme tid. Forfatteren har en egen evne til å flette ørsmå detaljer sammen med de store overordnede bildene, på en overbevisende måte.

Cappelen Damm, 2017
64 sider

Lomen svarer meg i blanke timer

Terje Tørrisplass

—
Tørrisplass er skogsarbeider og har et nært forhold til naturen. I denne diktsamlingen tematiseres over-

gangene i livet: Hva er fortid og hva er nåtid i en natur som rommer begge deler? Livs- syklusen og årstidene veves sammen med skildringer av jakt, fiske, sinking og skogsarbeid. I tradisjonen etter Hans Børli og Olav H. Hauge, er dette en vakker og stillfaren bok, tett på livet og naturen.

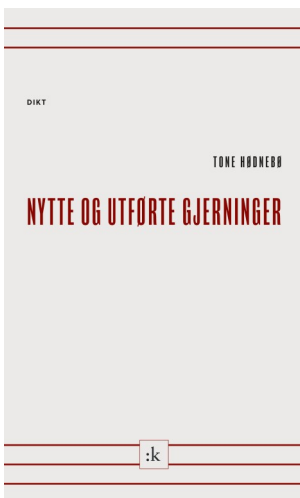
Samlaget, 2016
57sider

Tid, sannhet og hukommelse

Et av lyrikkens fremste kjennetegn er nærheten mellom den som taler og det som blir omtalt i diktet. Det trengs ingen oppdiktete personer for å få sagt det man vil si. Slik kan man si at lyrikken likner sakprosaen mer enn romanen.

En annen viktig side ved lyrikken er evnen til å gi rom for alt i livet og historien som ikke lar seg formidle som rettlinjede fortellinger. Den kan rett og slett vise oss andre og mindre åpenbare sider ved saken, og bidra til mer helhetlig forståelse av verden. Sakpoesi er et interessant begrep å merke seg.

Nytte og utførte gjerninger

Tone Hødnebø

—

Speiler vi oss i omgivelsene våre, eller er det de som speiler seg i oss? Hvordan kan vi vite at det vi ser og hører er sant? Med et blick på vår tid undersøker Hødnebø hukommelsen og minnenes plass i vår virkelighetsforståelse. Diktene kombinerer det intellektuelle og det sanselige i originale bilder og et stramt språk.

Tone Hødnebø fikk Gyldendalprisen i 2018, og Diktartavla i 2019.

Kolon, 2016
76 sider

Eilert Sundt-tilstanden

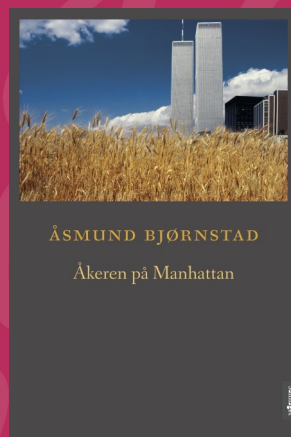
Espen Stueland

–

Eilert Sundt-tilstanden har fått sjanger-benevnelsen sakprosi.

Den er etterrettelig som en sakprosa-bok med fotnoter og litteraturliste, men teksten er satt opp som dikt med ujevn høyremarg og andre grep som signaliserer poesi. Dette er en original framstilling av den norske samfunnsforskerpioneren Eilert Sundts verk og gjerning.

Oktober, 2019
254 sider

ÅSMUND BJØRNSTAD

Åkeren på Manhattan

adams

Åkeren på Manhattan

Åsmund Bjørnstad

–

Åsmund Bjørnstad er professor i genetik og planteforedling på Ås, og han er poet. *Åkeren på Manhattan* viser til et legendarisk kunstverk av Agnes Denes. Hun sådde og høstet en hveteåker rett ved World Trade Center på Manhattan. Dette var ment som en konfrontasjon: Matproduksjon og landbruk mot business og kapital. Bjørnstad dikter om installasjonen og skriver oder til DNA-molekylet, hønsehjernen og død bjørkeskog. Boka er fascinerende forsknings- og kunnskapsformidling, og forsøker å utfordre menneskets plassering av seg selv i sentrum av universet.

Samlaget, 2018
83 sider

Wunderkammer : 27 kataloger

Nils Chr. Moe-Repstad

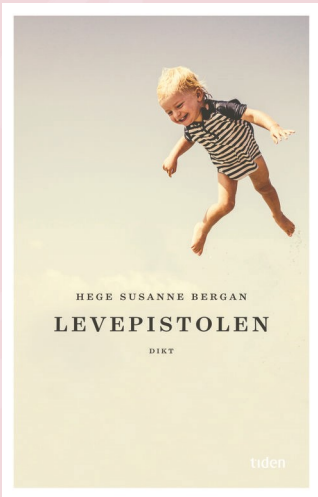
–

Et Wunderkammer er

betegnelsen på en privat samling av de sjeldne, gjerne fylt med eksotiske og merkelige gjenstander. Tilsvarende er diktsamlingen *Wunderkammer* en fascinerende samling med minner, kuriositeter og kunnskap. Dette er rett og slett en katalog over levd liv, full av referanser og tankegodt.

Dette er poesi for dem som vil ha litt å bryne seg på!

Flamme, 2016
848 sider

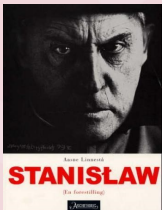

Levepistolen

Hege Susanne Bergan

—
En poet med et virkelig godt blikk på oppvekst er Hege Susanne Bergan. I boka *Levepistolen* skriver hun om barnets lekende møte med verden: den plutselige vekslingen mellom redsel, raseri og forundring. Det er alvorlige dikt. Søte dikt. Dikt som ofte peker utover det at dikteren har blitt forelder for første eller andre gang. Dikt som tidvis tar opp i seg saker som skjer med barn og foreldre som lever under helt andre vilkår enn hva vi gjør.

Tiden, 2018
73 sider

Stanislaw : en fortelling

Aasne Linnestå

—
Dette er en poesi- og prosabok om en virkelig person. Det handler om Stanislaw Ignacy

Witkiewicz, en dramatiker og kunstner fra Polen. I prosateksten henger Linnestå opp biografiske knagger. Hvor bodde han? Hvordan så Polen ut på det tidspunktet? Så bruker hun dikt for å forestille seg hvordan livet hans kan ha sett ut. Dette er en bok som blander stil og form, temperatur og temperament.

Aschehoug, 2002
122 sider

Hvis

Tine-Jarmila Sir

—
«Hvis jeg var Édouard Louis ville jeg sagt det slik at vold er en kilde til sannhet»

Hvis handler om en jente som blir utsatt for seksuelle overgrep. Jenta forteller om det hun blir utsatt for, samtidig som hun drømmer om å være et annet sted. Være en helt annen. *Hvis* er et knyttneveslag av en diktsamling. Den er sterk, rå og svært brutal.

Flamme forlag, 2018
56 sider

Formidlingstips fra Stian Johansen

I 2015 bestemte Skien bibliotek at de ville satse på lyrikkformidling. Resultatet har ikke latt vente på seg. I 2018 hadde lyrikkutlånet steget med 72 prosent.

I forbindelse med satsingen gjorde vi flere grep. Det første handlet om lokalisering. På Skien bibliotek har lyrikkbøkene lenge stått i en bortgjemt del av biblioteket. Vi fikk flyttet bøkene fram i bibliotekrommet, og gjorde med det samlingen mer tilgjengelig.

Samtidig som vi flyttet samlingen sørget vi for å kassere. Vi kastet så mange som 1300 lyrikkbøker, og gikk med det 37 prosent ned i bestand. Vi ønsket en samling preget av kvalitet og aktualitet.

Når så mange bøker ble luket bort ble det med en gang lettere å formidle de gjenværende. Nå kunne vi bruke plass på å fronte bøkene på hylla. Vi kjøpte inn innstikk, som vi satte i bøkene som vi ønsket at skulle synes litt ekstra.

Lyrikkformidlingen har også flyttet seg over i arrangementene våre. Hver sesong arrangerer vi to større arrangementer knyttet til lyrikk. Da avslutter vi med åpen mikrofon. Det har etter hvert blitt flere som har grepet mikrofonen, og vi kjenner at vi gradvis er med på å bygge opp et miljø for dikt og lesing.

Om meg:

Bibliotekar på Skien bibliotek. Ansvar for dikt, dramatikk, Henrik Ibsen, formidling og arrangementer.

Hvordan leser du?

Oftest liggende, noen ganger sittende, altfor sjelden gående. Flere bøker samtidig. Ofte bøker om igjen. Leser fort og mye, og har null problemer med å ikke lese bøker ferdig.

En bokkarakter du aldri glemmer?

Madame Bovary er blant de romanene og karakterene jeg har lest oftest, og studert, og heldigvis likt å være i selskapet til.

Hvilken bok er en god introduksjon til lyriksjangeren?

Om tyngde og letthet av Geir Gulliksen. Boka er veldig enkel å lese, men samtidig så underlig, sår og vakker. Dikta er for det meste skrevet i hele setninger, ikke avkutta.

Vandreutstillinger

Det å skrive dikt opp mot andre kunstverk finnes det mange gode eksempler på opp igjennom litteraturhistorien. Det er snakk om gjensidig inspirasjon og utveksling. Ikke minst gir det leseren mulighet til å oppsøke kunstverkene selv, og få mer ut av diktene.

Ruindikt

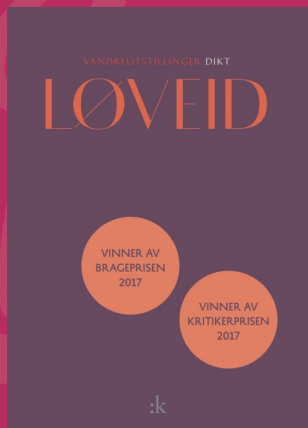
Jo Eggen

–

Jo Eggen har skrevet en reisedagbok fra Irland. Her utforsker han glemte ruiner så vel som ruinene fra den politiske historien. Han reiser til utkanter, til blindveier, og ser like gjerne etter mose og små planter og avfall som etter de åpenbare monumentene. Diktsamlingen gir inspirasjon til å reise og til å se verden på en litt annen måte.

Aschehoug, 2017

88 sider

Vandreutstillinger

Cecilie Løveid

—
Kanskje trenger du litt tid før du kommer inn i Løveids univers, men tar du deg tid, vil du aldri angre.

Vandreutstillinger tar for seg kunst: kunst i flere former og formater. Her er det både fotografier, malerier, tegneserier og bamser. Språket er fritt for overdrivelser og utbroderinger; det er nært, enkelt og til tider sårt. Historiene er sterke og lever i deg lenge etterpå.

Kolon, 2017
76 sider

Stavkirkedikt

Jo Eggen

—
I en eim av tjæret tre, gress og jord trer *Stavkirkedikt* fram. Jo Eggen har besøkt rundt tretti norske stavkirker, og til hver kirke har han skrevet et dikt.

Diktene følger den rekkefølgen forfatteren besøkte stavkirkene. På den måten får vi som lesere ta del i pilegrimsreisen fra kirke til kirke. Eggen går tett på kirkene, ofte fra overraskende perspektiver, og vi får et spennende innblikk i historien og kunsten bak disse vakre, gamle byggverkene.

Aschehoug, 2010
55 sider

Reisen

Gunvor Nervold Antonsen og Hans Petter Blad

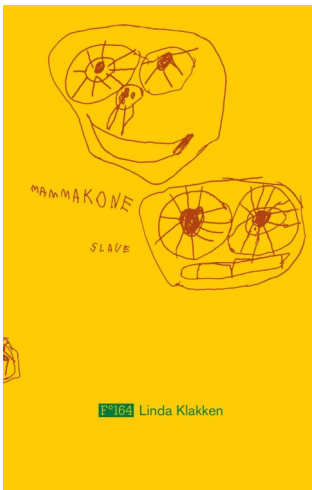
—
Hans Petter Blad er en internasjonalt orientert forfatter som også arbeider med og interesserer seg for en rekke andre kunstarter. Boka *Reisen* handler om tekstilkunst, nærmere bestemt kelimer hentet til Norge fra Irak på 1970-tallet. Boka er vakkert utformet og inneholder bilder av familiene som lagde kelimene. Diktene til Blad er stort sett små prosadikt som vektlegger reiser i tid og sted. De tematiserer forbindelser mellom mennesker, og sammenvevingen mellom gjenstander og fortellinger som forflyttes over tid.

House of Foundation, 2017
78 sider

Søsterskap

Det finnes en lang tradisjon for å bruke dikt i kampen for frihet, likhet og søsterskap, som lever i beste velgående i dag. Dikt kan være viktige verktøy når noe står på spill, og kraftfulle symboler å samles omkring. De kan også gi et glimt av fellesskap og trøst når man tror man står alene.

Mamma, kone, slave

Linda Klakken

–

Linda Klakken skriver enkelt og hverdagslig i god flammetradisjon. *Mamma, kone, slave* handler om skeiv kjærlighet, familieliv og samboerskap. Den er like allmenngyldig, som den er en viktig påminnelse om hvor lett vi diskriminerer det som er annerledes. Dette er en sår og varm diktsamling, full av kraft og relevans. «Intet mindre enn en moderne klassiker», mener Cathrine Strøm.

Flamme, 2013

96 sider

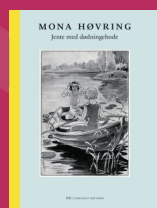
Farvel alle hemmeligheter

Helene Guåker

—
«Hvor mange pornofilmer må man ha sett for å ikke skulle skuespill fra voldtekt?»

Dette er en rå diktsamling som får en til å ville stå på barrikadene. Seksualiteten er ennå ikke fri, men hemmes stadig av hemmelighold, fortielse og pornokulturens normalisering av overgrep. Diktene er direkte og effektivt konfronterende rundt temaer som er brennaktuelle i vår tid.

Aschehoug, 2018
88 sider

Jente med dødningehode

Mona Høvring

—
Gjennom sitt særegne Høvringske språk får hun leseren til å gynge på litt

uavklart grunn, men på en veldig god måte for grunnen er myk og fascinerende og full av fantastiske bilder og eventyrlogikk. Grensen mellom dikt og fortellinger er hele veien flytende, og resultatet er en klartenkt og gåtefull diktbok.

Oktober, 2017
67 sider

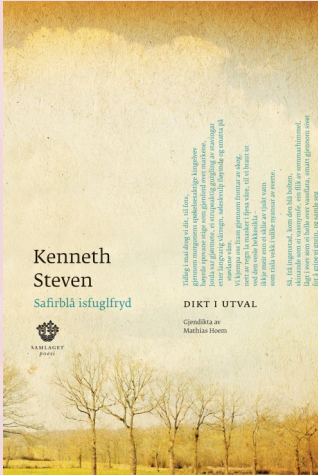

Alt skal bli forandra. Snart: 100 norske dikt om felleskap og kamp

Red. Anne Marit Godal og Leif Høghaug

—
Denne antologien med arbeiderdikt spenner vidt. Her er arbeiderlyrikkens store navn som Rudolf Nilsen, Johan Falkberget, Inger Hagerup og Bjørn Aamodt, men også helt nye lyrikere som Sumaya Jirde Ali. For selv om arbeiderklassen og samfunnet ikke lenger er som det var, går heldigvis samhold og solidaritet aldri av moten.

Res publica, 2018
279 sider

Safirblå isfuglfryd : dikt i utval

Kenneth Steven

—
Kenneth Steven er kjent som en av Skotlands største lyrikere. Her er det landskapet og menneskene i det nordre Skottland som blir skildret. Når man leser diktene ser man det skotske høylandet for seg. Det er sterk og vakker naturpoesi, hvor det religiøse også spiller en rolle. Språket er preget av spennende og nyskapende bilder. Sigrid sier at hun vender tilbake til diktene igjen og igjen, og at hun alltid oppdager noe nytt.

Samlaget, 2009
87 sider

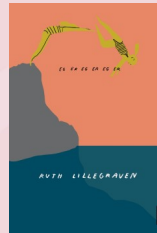
Selvportrett med bisverm

Jan Wagner

—
Med *Selvportrett med bisverm* er det første gang Jan Wagner utgis på norsk. Det er

Asbjørn Stenmark som er oversetter, og som har gjort utvalget og skrevet etterordet. I Tyskland er Wagner å regne som en av de mest leste og prisbelønnede poetene av i dag. Han har en spesiell stil preget av et klart og lekent språk. I diktene hans er det gjerne planter og dyr som spiller en viktig rolle, og sterke bilder stiger opp fra boksidene.

Solum bokvennen, 2019
101 sider

Eg er eg er eg er

Ruth Lillegraven

—
Eg er eg er eg er er like mye for voksne som for barn. Det er dikt som handler om å være i verden, om å

være ung og levende. Det er vår, sommer, høst og vinter. Naturen skifter farge. Det gjør følelsene også. Vi følger en ung jente, kanskje ti år. Hun har et «vilt» hjerte, og naturen oppleves nesten som en del av jeg'et. Dette er rørende og sjarmerende dikt om barnelivet.

Samlaget, 2016
55 sider

Formidlingstips fra Sigrid Nesland Vejen

Lyrikk er som konfekt: man kan ta en liten bit nå og da. Det har vi fulgt opp i Nissedal. Her sender vi med leserne smakebiter hjem.

Når du kommer inn på Nissedal bibliotek vil du fort se at lyrikken har en viktig plass på biblioteket. Ikke bare har den fått den beste plassen i lokalet, men vi har også et lyrikktre stående godt synlig. Treet er egentlig et hattestativ som vi har pyntet litt. Her har vi hengt små dikt som folk kan lese eller ta med seg.

Da jeg begynte å jobbe i Nissedal så jeg på statistikken at det knapt var blitt lånt ut lyrikk de siste årene. Det ville jeg gjøre noe med. Jeg er sjelden sen med å foreslå en lyrikkbok under en formidlingssamtale, og jeg sørger for å stille ut lyrikk der det går.

Når det er lørdagsåpent serverer jeg te og kaffe klokka tolv, og leser dikt for dem som har møtt opp. Kanskje snakker vi om diktene, ellers så vet de at det bare er å lukke øynene og slappe av - som et litterært pusterom!

Målrettet formidling har vist at det er interesse for lyrikk i Nissedal. Nå låner vi ut mellom 60 og 70 lyrikkbøker i året. Det er ikke så verst all den den tid vi er et lite bibliotek med to åpningsdager i uka.

Om meg:

Biblioteksjef i Nissedal.
Bibliotekar i Åmli.

Hvordan leser du?

Gjerne flere bøker samtidig. Nå er det en god blanding av pensumbøker i forbindelse med master, barnebøker sammen med barna mine og bøker for min egen del. Gjerne noveller og lyrikk.

En bokkarakter du aldri glemmer?

Den lille Prinsen av Antoine de Saint-Exupéry.

Hvilken bok er en god introduksjon til lyrikksjangeren?

Eg er eg er eg er av Ruth Lillegraven. Lyrikk for barn, fantastisk å lese sammen med barn eller alene. Nydelig og tilgjengelig språk og bilder.

Identitet, slekt og migrasjon

Identitet, slekt og migrasjon er temaer som stadig dukker opp i samtidspoesien. I boka *Buktalerens rike*, samleutgaven av Pedro Carmona-Alvarez' dikt, kan vi lese i det flotte intervju-etterordet:

«Slekta er viktig fordi jeg er opptatt av arv, av hvordan folk forholder seg til sin historie og det faktum at den er en mosaikk av andres historier. Hvem har ikke opplevd å kjenne sin mors hånd i sin egen? Gester, stemmeklang, alt dette som lever i oss som en slags rest fra noen andre. Eller gave. Eller forbannelse, alt etter som. Slegt er tilhørighet også, og som alle eksilanter, er jeg også opptatt av det, av røtter og rotløshet.»

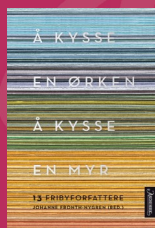
Melanin hvitere enn blekemiddel

Sumaya Jirde Ali

—

«Hvilket språk vil jeg gråte på, den dagen du svikter?!» I et direkte språk viser jeg-personen utfordringene med å leve i to kulturer og lengte hjem. For hvor er hjem? Hun vil bryte med konvensjonene på begge sider. Flere dikt er erotiske og sanselige. Samtidig er dette samfunnskritiske dikt som oppfordrer oss til å reagere. De korte diktene er så slående i formuleringene at man vil sitere dem. Jirde Ali er samfunnsdebattant og spaltist i *Klassekampen*.

Aschehoug, 2018
67 sider

Å kysse en ørken, å kysse en myr

Red. Johanne Fronth Nygren

–

Å kysse en ørken, å kysse en myr er en viktig antologi

som inneholder poesi og prosa fra 13 fribyforfattere. Håpet er selvfølgelig at disse forfatterne snart slipper merkelappen fribyforfattere og blir frie forfattere. At de skal slippe å representere. Det er i ferd med å skje med flere av dem, blant annet takket være en bok som denne. Boka har gode introduksjoner av de ulike forfatterne, og det er gode oversettelser.

Aschehoug, 2019
184 sider

Kvar ein fugl

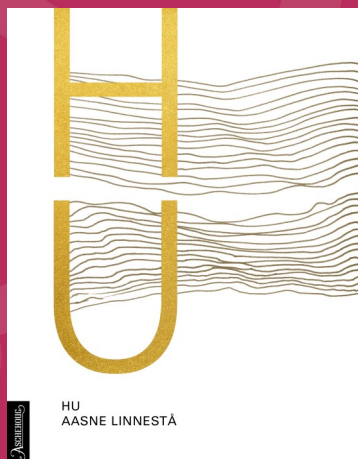
Hilde Myklebust

–

Diktsamlingen *Kvar ein fugl* har dype røtter i fjellheimen. Dikter-jeget blir mor, og fører både slekta

og slektsgården videre. Diktene handler om naturen og gården, og om arbeidet og folkene og alt livet som finnes på en gård. Språket er fullt av lyd, farge og lukt. Hilde Myklebust er småbruker med utdanning fra Skrivekunstakademiet, og debuterte med sin første diktsamling i 2005.

Samlaget, 2018
50 sider

HU

Aasne Linnestå

–

Et moderne visjonsdikt der Draumkvedet, elvesang, vidder og myrer danner bakteppet. *HU* er en diktsyklus i tre deler, og forteller om ei ungs jentes prosess fra å være usikker og sårbar til å finne fastere holdepunkter i tilværelsen. Fortid flettes inn i nåtid, og midt i den pulserende tidsstrømmen står døden. Diktene er korthugde og spenstige. Aasne Linnestå har skrevet flere diktsamlinger og romaner. I 2018 fikk hun Amalie Skram-prisen, og hun ble tildelt Mads Wiel Nygårds legat i 2016.

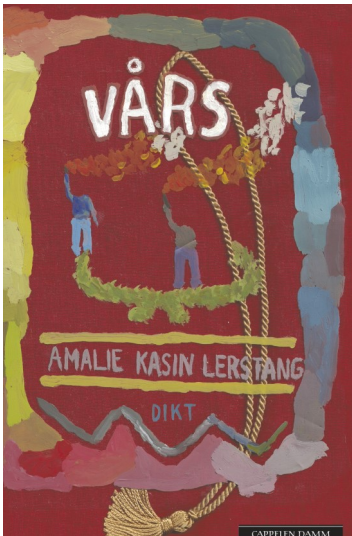
Aschehoug, 2018
82 sider

Stedet

Sistnevnte poet, Aasne Linnestå, kommer fra Rjukan og det merkes i poesien hennes at hun er opptatt av steder og landskaper. Men hun skriver ikke heimstaddikning, noe som heller ikke er så vanlig i norsk samtidspoesi utgitt på større forlag. Det er kanskje noe som forbindes med lokale diktere som romantiserer heimplassen.

Men det finnes mange gode eksempler på at det kan skrives gode dikt med utgangspunkt i et sted.

Vårs

Amalie Kasin Lerstang

–

Vårs er en hyllest til Tødden, eller Notodden, og Tøddens industrihistorie og folkekultur. Det som er igjen etter at industrien er blitt lagt ned. Den handler om rånerne som mange ser ned på, men som også er opptatt av fellesskap og samhold på sitt vis. Lerstang beskriver stedet fra innsiden, med en viss selvkritikk og en underliggende stolthet. Boka er morsom og lærerik og har et godt blikk for historiens sammenhenger.

Cappelen Damm, 2018

85 sider

Hadde du bodd her hadde du vært hjemme nå

Kjersti Bjørkmo

—
Boka tar utgangspunkt i ulike kommuneslagord, det ene mer ufrivillig komisk enn det andre. Hvor kommer de fra disse slagordene, og hva tenkte byråkratene da de gikk for slagord som: «Vegårshei en kystnær innlaskommune». Som Bjørkmo sier i et intervju: «Et slikt slagord går rett i kjernen av stedets mindreverdighetskompleks. Du skal være bra hard om du ikke blir litt rørt av det.» Dette er en litterært sterk, morsom og tilgjengelig diktsamling som bør appellere til mange lesere.

Tiden Norsk Forlag, 2019
60 sider

Vannfall

Atle Håland

—
I *Vannfall* skildres en bygd på Sørlandet hvor kristenfundamentalisme og homofobi har slått rot.

Bokas jeg må bort. Det er ikke plass til slike som han der. Men når han endelig har lagt stedet bak seg, innser han at det også er et sted å savne. Slik er Hålands dikt både kalde og varme, og avstand og nærhet avløser hverandre.

Flamme, 2016
84 sider

Bergens beskrivelse

Erlend Nødtvedt

—
«Det som gjør boka praktfull er språket og det historiske rommet

det åpner: følelsen av å bo i en by hvor folk har levd og lidd i nesten tusen år.»
Bjarne Markussen, Fædrelandsvennen.

Bergens beskrivelse handler om Bergen. Nødtvedt blander høyt og lavt, klipper og limer fra ulike kilder, og skriver fram byen mellom de syv fjellene med lidenskap og et enormt språklig register.

Aschehoug, 2011
70 sider

Våren er en gammel mann

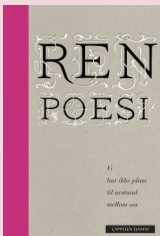
Annabelle Despard

–

Annabelle Despard's dikts kjennetegnes ved humor og varme. Det er med oppriktighet og smerte hun setter ord på menneskelige erfaringer. I *Våren er en gammel mann* er det en kvinne som forteller. Hun forteller om livet sitt, helt fra hun var fem år gammel og mistet moren sin, til hun som moden kvinne kan se tilbake på et liv fylt med stort tap og stor kjærlighet. Despard's språk er fullt av overraskelser. Det er underlig, morsomt, fint og leit.

Cappelen Damm, 2018

85 sider

Ren poesi

Red. Ellen Wisløff

–

Har du fått med deg fenomenet *Ren poesi*?

Diktsamlingen startet som en instagramkonto hvor Ellen Wisløff la ut

sine favorittdikt. Her finner du gamle og nye dikt om hverandre. Diktene er ofte umiddelbare i sin appell.

Instagramkontoen har i dag mer enn 105 000 følgere, og *Ren poesi* har fått flere oppfølgere.

Cappelen Damm, 2015

128 sider

Vara vit mans slav och helt andra dikter

Sonja Åkesson

–

Da Sonja Åkesson slo igjennom på 1960-tallet, var det som noe

helt nytt. Hun var småbarnsmor, fattig og ensom. Herfra bare kjører hun på. Diktene hun skriver er tilgjengelige og sterke. Hun skriver om sin hverdag, sin kamp. Det er menneskelig og det er gjenkjennelig. Jenny Tunedal står for utvalget og har skrevet forord til boka.

Norstedts, 2006

251 sider

Formidlingstips fra Oddmund Kårevik

Enebakk er ikke et naturlig arnested for lyrikklesere. Det er tvert imot folkelig. Det betyr ikke at folk ikke er interessert i lyrikk, men at vi må tenke litt annerledes rundt formidlingen.

Det viktigste er kanskje å senke terskelen for hva vi tenker er lyrikkformidling. Jeg har bakgrunn som barne- og ungdomsbibliotekar. I formidlingssituasjoner bruker jeg ofte dikt som inngang. Barna er et godt sted å starte for å bygge publikum.

I Enebakk planlegger vi et prosjekt sammen med Ted Granlund. Han skal komme kjør-ende i poesibilen for å besøke femteklasse. Sammen skal de lese og skrive dikt. Etter besøket kommer vi til å lage en diktbok med diktene barna skrev. Vi ber inn foreldre og besteforeldre til lansering av boka. Da vet vi at det vil dukke opp publikum.

For å senke terskelen må vi ikke være redde for å bruke diktet. Diktet kan brukes i alle slags sammenhenger. Det kan være innledning til arrangement både for voksne og barn.

I bokåret fikk vi støtte til prosjektet *Dikt og drap*. Målet var blant annet å finne nye måter å dra publikum til smale arrangement på. Bokåret har lært meg at biblioteket står sterkere når vi finner samarbeidspartnere i vårt lokalmiljø. På det siste arrangement i bokåret, en diktlesing i kirka, hadde vi 30 publikumme-re. Det er mye i folkelige Enebakk.

Om meg:

Biblioteksjef med hjerte for litteraturformidling.

Hvordan leser du?

Jeg leser egentlig litt sent. Mindre pretensiøst med årene. Ønsker å bli berørt. Og av og til bare underholdt.

En bokkarakter du aldri glemmer?

Kavring og Jonatan fra *Brødrene Løvehjerte*. Kavring er en formidabel forteller. Smart move av Astrid Lindgren. Jonatan er en helt.

Hvilken bok er en god introduksjon til lyrikksjangeren?

Ren Poesi. Denne boka er med på å senke terskelen for diktlesing. Her er det høyt og lavt om hverandre.

Alene sammen

Ensomhet er et tema som berører alle i løpet av livet. Vi er ikke alene om å føle oss alene, og dikt kan gi oss glimt av fellesskap. Selv i de mest stillferdige dikt er det en meddelelse som søker en leser.

Min imaginære venn

Anne Helene Guddal

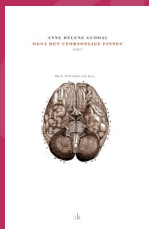
–

Man kan være ensom, men fortsatt ha et rikt, indre liv. *Min imaginære venn* handler om dette: friheten et menneske kan finne i fantasien og forestillings- evnen. For noen kan skrijving fylle rollen som en imaginær venn. Anne Helene Guddals dikt handler ofte om ensomhet og psykisk lidelse, og om hvordan dikter-jeget betrakter verden, og hvordan verden ser jeget.

Anne Helene Guddal skriver både romaner og dikt, og ble tildelt Tanums kvinnestipend i 2017.

Kolon, 2019

58 sider

Også det uforsonlige finnes

Anne Helene Guddal

–

Også det uforsonlige finnes er Anne Helene Guddals debutbok.

Boka inneholder både lengre dikt, korte vers, mini-essayer og prosadikt. Her møter vi den uromantiske ensomheten, presist og enkelt formulert i helhetlige tekster og lekende setninger. Cathrine Strøm skriver for Klassekampen: «Knyttneveklok og mangefasettert diktbok som treffer både i magen og hodet.»

Kolon, 2014
88 sider

Sitt hos meg

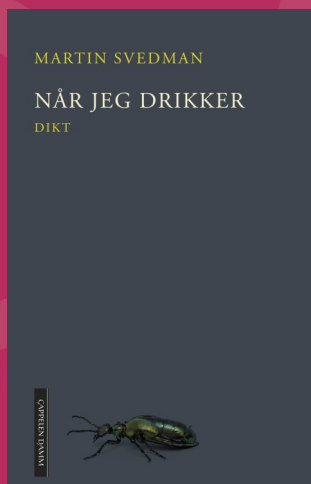
Kristian Bergqvist

–

Kristian Bergqvist har etter hvert fått et stort publikum med sine mørk-humoristiske og

lakoniske dikt om ensomhet og depresjon. I denne boka har han flyttet alene til de østerdalske skogene. Her dyrkes utsideposisjonen hvor han kan observere og ikke trenger å ta del i samfunnet. Boka går tett på vonde følelser, men den mørke humoren gjør at det ikke blir bekmørkt.

Oktober, 2018
91 sider

Når jeg drikker

Martin Svedman

–

Korte og renskårede dikt om rusavhengighet og hvordan det gir deg et annerledes liv. Vi følger Henrik som begynner å drikke som 11-åring og som har et alvorlig alkoholproblem når han begynner å studere og skal flytte inn sammen med kjæresten. Dette er selvbiografisk, og går tett på smerten ved avhengighet. Svedman er en av årets mest markante debutanter, og boka har fått mye oppmerksomhet.

Cappelen Damm, 2019
128 sider

Døden og det nye livet

Det er mange gode livsledsagere i poesien. Poeter som skriver dikt som følger en gjennom livet, og som kanskje kan bidra med noen forsonende tanker om det som venter oss alle til sist.

Barsel- og småbarnstid er godt representert i samtidslitteraturen, så også i poesien. Men det er langt fra et entydig bilde som tegnes opp.

Nomaden og bonden : et umulig par

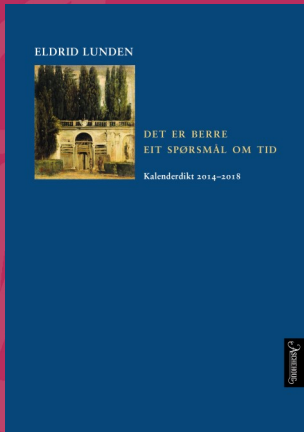
Kolbein Falkeid og Herborg Kråkevik

–

Herborg Kråkevik har elsket Kolbein Falkeids dikt siden hun var 12 år. I *Nomaden og bonden* har hun valgt ut noen av diktene hans, og fører samtaler med disse. «Nomaden» står for rastløshet og eventyrlyst og «Bonden» representerer lengselen etter ro og tilhørighet. Det oppstår en indre kamp når man bærer både nomaden og bonden inne i seg.

Kolbein Falkeid og Herborg Kråkevik har holdt poesikonsert sammen, hvor de kombinerer Falkeids dikt og Kråkeviks sanger.

Cappelen Damm, 2019
192 sider

Det er berre eit spørsmål om tid: kalenderdikt 2014-2018

Eldrid Lunden

—
Eldrid Lunden er en viktig figur i norsk poesi, både gjennom egne bøker og som grunnlegger og lærer på forfatterstudiet i Bø. I år er hun nominert til Nordisk råds litteraturpris for boka *Det er berre eit spørsmål om tid*. Her går hun i dialog med avdøde og levende kollegaer i dikterkunsten. Boka er skrevet over tapet av livsledsageren Reidar Ekner. Det er skarpe og sårbare dikt om nærværet som gradvis forsvinner ut av syne.

Aschehoug, 2018

73 sider

Nattnød

Aina Villanger

—
Boka til Villanger er kroppsnær og tett på den mest intense spedbarnsfasen, der det nærmest foregår en kamp mellom mor og barn. Barnet skriker, mor skriker, grenser utviskes og kroppsvæsker flyter. Hvor blir det av jeg-et i noe så rått, nytt og nådeløst som det spedbarnsfasen er? Dette er sansende, brutale og oppfinnsomme dikt, som skildrer en erfaring som er både intim og universell.

Oktober, 2019

73 sider

Barsel

Kristin Storrusten

—
Barsel er Kristin Storrustens debutbok. Her skriver hun med ambivalens og humor om barseltiden. Forlaget skriver at «det fødes seksti tusen barn i Norge årlig, og at diktboka er til de seksti-tusen hjemmene.» Barseltiden sluker deg kanskje rått, men boka minner deg på at du er ikke alene.

Tiden, 2017

63 sider

Grensesprengende øyeblikk

Det er lite utpreget eksperimentell poesi i Norge, men fra tid til annen dukker de opp. De som virkelig utvider poesifeltet med sine utgivelser.

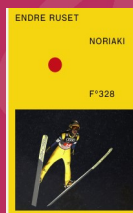
Stedet ; Dette: monotonier

Gunnar Berge

—

Poeten Gunnar beveger seg i poesiens randsoner, eller midt i vil noen kanskje si, ettersom han virkelig utforsker språkets mindre bestanddeler. I dobbeltutgivelsen: Stedet og Dette, er de to bøkene bundet sammen. Ikke bare gjennom måten de er skrevet på, som her kalles monotonier, men fordi de hører sammen. Stedet er ingenting uten dette, og et hvert dette befinner seg et sted. Men hva er et sted? Dette er poesi for den filosofisk anlagte.

House of Foundation, 2018
173 sider

Noriaki

Endre Ruset

—
Endre Ruset har skrevet en nydelig liten bok med haikudikt om hopp-legenden Noriaki Kasai.

Tanken er at et skihopp varer i tre sekunder og et haiku er tre linjer - og at de to passer sammen som hånd i hanske!

*Første snøfall
Noriaki våkner
Himmelen blomstrer*

Flamme, 2017
61 sider

Mnemosyne Nomenclatur

Monica Aasprong

—
Monica Aasprong er en poet som går egne veier. I fjor utga hun nibindsverket med tittelen *Mnemosyne Nomenclatur*. Gjennom fem år har hun samlet navn som hun vil redde fra glemselen. Boka er en slags meditasjon rundt hvert navn. Hun ser på navnene og deres betydning og sammenheng i offentligheten.

Aasprongs bok finnes bare i et par eksemplarer og kommer ikke på innkjøpsordningen.

Monica Aasprong, 2018

Zoonetter

Morten Langeland

—
De fleste norske poeter skriver frie vers, og kun et fåtall bruker gamle versemål når de skriver. Men det skjer innimellom, og i boka *Zoonetter* kjemper Morten Langeland med og mot sonetteformens fengslende rammer. I boka skriver han nåtids-sonetter som undersøker menneskedyret og dyrenes vilkår i menneskenes vold. Dette er en leken bok fylt med syntaktiske hopp, morsomheter, ordspill og henvisninger.

Flamme, 2017
76 sider

Sjangerskolen

Se våre kurs på bibliotekutvikling.no